РЕШЕНИЕ (ЕС) 2019/62 НА КОМИСИЯТА

от 19 декември 2018 година

относно секторния референтен документ за най-добри практики за управление по околна среда, секторни показатели за екологични резултати и еталони за отлични постижения за сектора на производството на автомобили съгласно Регламент (ЕО) № 1221/2009 относно доброволното участие на организации в Схемата на Общността за управление по околна среда и одит (EMAS)

(текст от значение за ЕИП)

ЕВРОПЕЙСКАТА КОМИСИЯ,

като взе предвид Договора за функционирането на Европейския съюз,

като взе предвид Регламент (ЕО) № 1221/2009 на Европейския парламент и на Съвета от 25 ноември 2009 г. относно доброволното участие на организации в Схемата на Общността за управление по околна среда и одит (EMAS) и за отмяна на Регламент (ЕО) № 761/2001 и на решения 2001/681/ЕО и 2006/193/ЕО на Комисията ([1]), и по-специално член 46, параграф 1 от него,

като има предвид, че:

(1) По силата на Регламент (ЕО) № 1221/2009 Комисията е задължена да разработи секторни референтни документи за специфични икономически сектори. Документите трябва да включват най-добри практики за управление по околна среда, показатели за екологични резултати и, където е уместно, еталони за отлични постижения и рейтингови системи, определящи равнището на екологичните резултати. От организациите, които са регистрирани или се подготвят да се регистрират по схемата за управление по околна среда и одит, създадена с Регламент (ЕО) № 1221/2009, се изисква да вземат предвид тези документи, когато разработват своята система за управление по околна среда и когато оценяват своите екологични резултати в екологичните си декларации или актуализираните екологични декларации, изготвени в съответствие с приложение IV към посочения регламент.

(2) По силата на Регламент (ЕО) № 1221/2009 от Комисията се изисква да установи работен план с индикативен списък на секторите, които ще бъдат считани за приоритетни по отношение на приемането на секторни и междусекторни референтни документи. В Съобщение на Комисията — Съставяне на работния план за изготвяне на примерен списък на сектори за приемането на референтни секторни и междусекторни документи по силата на Регламент (ЕО) № 1221/2009 относно доброволното участие на организации в Схемата на Общността за управление по околна среда и одит (EMAS) ([2]) — производството на автомобили се идентифицира като приоритетен сектор.

(3) Секторният референтен документ за сектора на производството на леки автомобили следва да се съсредоточи върху най-добрите практики, показателите и еталоните за производителите на автомобили, включително производителите на части и компоненти, както и съоръженията за третиране на излезли от употреба превозни средства. Той следва да се позовава на съществуващи насоки по аспекти, обхванати от други инструменти на политиката на Съюза като Директива 2000/53/ЕО на Европейския парламент и на Съвета ([3]) или справочните документи за най-добри налични техники (НДНТ), разработени съгласно Директива 2010/75/ЕС на Европейския парламент и на Съвета ([4]). За останалото с него следва да се определят, посредством най-добрите практики за управление по околна среда за сектора, конкретни действия за подобряване на цялостното управление по околна среда на дружествата в сектора, включително преки аспекти, свързани напр. с производствения процес, както и непреки аспекти, включително напр. управлението на веригата на доставките с оглед насърчаване на кръговата икономика.

(4) С цел да се даде на организациите, проверяващите по околната среда и други заинтересовани страни достатъчно време, за да се подготвят за въвеждането на секторния референтен документ за сектора на производството на автомобили, датата на прилагане на настоящото решение следва да се отложи със 120 дни след датата на публикуването му в *Официален вестник на Европейския съюз*.

(5) При разработването на секторния референтен документ, приложен към настоящото решение, Комисията проведе консултации с държавите членки и други заинтересовани страни в съответствие с Регламент (ЕО) № 1221/2009.

([1]) ОВ L 342, 22.12.2009 г., стр. 1.
([2]) ОВ C 358, 8.12.2011 г., стр. 2.
([3]) Директива 2000/53/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 18 септември 2000 г. относно излезлите от употреба превозни средства (ОВ L 269, 21.10.2000 г., стр. 34).
([4]) Директива 2010/75/ЕС на Европейския парламент и на Съвета от 24 ноември 2010 г. относно емисиите от промишлеността (комплексно предотвратяване и контрол на замърсяването) (ОВ L 334, 17.12.2010 г., стр. 17).

(6) Мерките, предвидени в настоящото решение, са в съответствие със становището на комитета, създаден съгласно член 49 от Регламент (ЕО) № 1221/2009,

ПРИЕ НАСТОЯЩОТО РЕШЕНИЕ:

Член 1

Секторният референтен документ за най-добри практики за управление по околна среда, секторни показатели за екологични резултати и еталони за отлични постижения за сектора на производството на автомобили за целите на Регламент (ЕО) № 1221/2009 е изложен в приложението към настоящото решение.

Член 2

Настоящото решение влиза в сила на двадесетия ден след деня на публикуването му в *Официален вестник на Европейския съюз*.

То се прилага се от 18 май 2019 г.

Съставено в Брюксел на 19 декември 2018 година.

За Комисията

Председател

Jean-Claude JUNCKER

ПРИЛОЖЕНИЕ

1. **ВЪВЕДЕНИЕ**

Настоящият секторен референтен документ (СРД) за сектора на производството на автомобили се основава на подробен научен доклад за политиката ([1]) („Доклад за най-добрите практики“), разработен от Съвместния изследователски център на Европейската комисия (JRC).

Съответен правен контекст

Схемата на Общността за управление по околна среда и одит (EMAS) беше въведена през 1993 г. с Регламент (ЕИО) № 1836/93 ([2]) на Съвета за доброволното участие на организациите в нея. Впоследствие EMAS претърпя две големи преразглеждания:

— Регламент (ЕО) № 761/2001 на Европейския парламент и на Съвета ([3]);

— Регламент (ЕО) № 1221/2009.

Важен нов елемент от последното преразглеждане, което влезе в сила на 11 януари 2010 г., е член 46 относно разработването на СРД. СРД трябва да включват най-добри практики за управлението по околна среда (НДПУОС), показатели за екологични резултати за конкретните сектори и, когато е целесъобразно, еталони за отлични постижения и рейтингови системи за определяне на равнището на постигнатите резултати.

Как да се разбира и използва настоящият документ

Схемата за управление по околна среда и одит (EMAS) е схема за доброволно участие на организации, ангажирани с непрекъснатото подобряване на околната среда. В тази рамка настоящият СРД предоставя специфични насоки за сектора на производството на автомобили и посочва редица възможности за подобрение, както и най-добри практики.

Документът е изготвен от Европейската комисия, като е използвана информация, подадена от заинтересованите страни. Техническа работна група, състояща се от експерти и заинтересовани страни от сектора и ръководена от JRC, обсъди и накрая се договори за най-добрите практики за управление по околна среда, за специфичните за сектора показатели за екологични резултати и за еталоните за отлични постижения, описани в настоящия документ; за тези еталони, по-специално, беше счетено, че са представителни за равнището на екологичните резултати, постигани от най-добре представящите се организации в сектора.

Със СРД се цели подпомагане и подкрепа за всички организации, които възнамеряват да подобрят екологичните си резултати, като в него се предоставят идеи и източници на вдъхновение, както и практически и технически указания.

СРД е насочен на първо място към организациите, които вече са регистрирани по EMAS; на второ място към организациите, които смятат в бъдеще да се регистрират по EMAS; и на трето, към всички организации, които искат да научат повече за най-добрите практики за управление по околна среда, за да подобрят екологичните си резултати. Следователно, целта на настоящия документ е да подкрепи всички организации в сектора на производството на автомобили да се съсредоточат върху съответните преки и непреки екологични аспекти и да открият информация за най-добрите практики за управление по околна среда, както и подходящи специфични за сектора показатели за екологични резултати, за да измерят екологичните си резултати, а също и еталони за отлични постижения.

По какъв начин СРД трябва да бъдат вземани под внимание от организациите, регистрирани по EMAS:

Съгласно Регламент (ЕО) № 1221/2009 организациите, регистрирани по EMAS, са длъжни да вземат под внимание СРД на две различни нива:

1. когато разработват и прилагат своята система за управление по околна среда с оглед на екологичните прегледи (*член 4, параграф 1, буква б*)):

([1]) Научният доклад за политиката е публично достъпен на уебсайта на JRC на следния адрес: http://susproc.jrc.ec.europa.eu/activities/emas/documents/BEMP_CarManufacturing.pdf. Заключенията за най-добрите практики за управлението по околна среда и тяхната приложимост, както и установените специфични показатели за екологични резултати и еталоните за отлични постижения, които се съдържат в настоящия референтен документ, се основават на констатациите, документирани в научния доклад за политиката. Там са публикувани цялата съпътстваща информация и технически данни.

([2]) Регламент (ЕИО) № 1836/93 на Съвета от 29 юни 1993 г. за допускане на доброволно участие на предприятия от промишления сектор в Схема на Общността за управление на околната среда и одитиране (ОВ L 168, 10.7.1993 г., стр. 1).

([3]) Регламент (ЕО) № 761/2001 на Европейския парламент и на Съвета от 19 март 2001 г.за допускане на доброволно участие на организации в Схема на Общността по управление на околната среда и одитиране (СОУОСО) (ОВ L 114, 24.4.2001 г., стр. 1).

Организациите следва да използват съответните елементи на СРД, когато определят и извършват преглед на конкретните и общите си екологични цели съгласно съответните екологични аспекти, определени в екологичния преглед и в политиката, както и когато вземат решения относно действията, които да изпълнят за подобряване на екологичните си резултати.

2. когато изготвят екологичната декларация (*член 4, параграф 1, буква г) и член 4, параграф 4*):

а) Когато избират показателите ([4]), които да използват за докладването на екологичните резултати, организациите следва да имат предвид съответните специфични за сектора показатели за екологични резултати в СРД.

Когато избират набора от показатели за докладване, те следва да вземат под внимание показателите, предложени в съответния СРД и тяхната приложимост по отношение на значимите екологични аспекти, определени от организацията в нейния екологичен преглед. Показателите трябва да се вземат предвид само ако имат отношение към тези екологични аспекти, за които в екологичния преглед е преценено, че са от най-голямо значение.

б) Когато докладват относно екологичните резултати и относно други фактори във връзка с екологичните резултати, организациите следва да посочат в екологичната декларация как са взети под внимание съответните най-добри практики за управление по околна среда и ако съществуват — еталоните за отлични постижения.

Те следва да опишат как са използвани съответните най-добри практики за управление по околна среда и еталони за отлични постижения (които дават представа за нивото на екологичните резултати, постигнати от най-добрите), за да набележат мерки и действия, и евентуално да определят приоритети за (по-нататъшно) подобряване на екологичните си резултати. Въпреки това, прилагането на най-добрите практики за управление по околна среда или постигането на определените еталони за отлични постижения не е задължително, тъй като доброволният характер на EMAS оставя на организациите сами да преценят осъществимостта на еталоните и изпълнението на най-добрите практики по отношение на разходите и ползите.

Подобно на показателите за екологични резултати целесъобразността и приложимостта на най-добрите практики за управление по околна среда и еталоните за отлични постижения следва да бъдат оценени от организацията според значимите екологични аспекти, които организацията е определила в екологичния си преглед, както и техническите и финансовите аспекти.

Елементи на СРД (показатели, НДПУОС или еталон за отлични постижения), които не са счетени за целесъобразни по отношение на значимите екологични аспекти, определени от организацията в нейния екологичен преглед, не следва да бъдат докладвани и описани в екологичната декларация.

Участието в EMAS е постоянен процес. Всеки път, когато дадена организация планира да подобри екологичните си резултати (и прави преглед на екологичните си резултати), тя трябва да се консултира със СРД по конкретни теми, за да почерпи вдъхновение кои са следващите проблеми за решаване при един поетапен подход.

Проверяващите по околна среда по EMAS проверяват дали и как организацията е взела предвид СРД при изготвянето на своята екологична декларация (член 18, параграф 5, буква г) от Регламент (ЕО) № 1221/2009).

([4]) Съгласно приложение IV, раздел Б, буква д) от Регламента относно EMAS екологичната декларация трябва да съдържа „*обобщение на наличните данни за резултатите на организацията във връзка с нейните екологични общи и конкретни цели по отношение на значилите ѝ екологични въздействия. Докладването следва да бъде за основните показатели и други относими съществуващи показатели за екологични резултати, както са уредени в раздел В*“. В приложение IV, раздел В е посочено, че „*всяка организация докладва ежегодно относно своите резултати, свързани с по-специфичните аспекти, определени в нейната екологична декларация и, когато е възможно, взема предвид референтните документи по сектори, както е посочено в член 46*“.

Когато извършват одит, на акредитираните проверяващи по околна среда ще са необходими доказателства от организацията, за това как са били избрани и взети предвид съответните елементи на СРД в контекста на екологичния преглед. Те не проверяват съответствието с описаните еталони за отлични постижения, а проверяват доказателствата за това как СРД е бил използван като насока за определяне на показатели и подходящи доброволни мерки, които организацията може да изпълни, за да подобри екологичните си резултати.

Като се има предвид доброволният характер на EMAS и СРД, върху организациите не следва да се налага прекомерна тежест за представянето на такива доказателства. По-специално, проверяващите не трябва да изискват индивидуална обосновка за всяка от най-добрите практики, специфичните за сектора показатели за екологични резултати и еталоните за отлични постижения, които са упоменати в СРД и които не се счетени за целесъобразни от организацията в контекста на екологичния ѝ преглед. Независимо от това, те могат да предложат подходящи допълнителни елементи, които организацията да вземе предвид в бъдеще като допълнително доказателство за своя ангажимент за непрекъснато подобряване на резултатите.

Структура на секторния референтен документ

Настоящият документ се състои от пет раздела. Раздел 1 е въведение в правния контекст на EMAS, като в него е описано как да се използва настоящият документ, докато в раздел 2 е определен обхватът на настоящия СРД. В раздели 3 и 4 накратко са описани различните най-добри практики за управление по околна среда (НДПУОС) ([5]), заедно с информация относно тяхната приложимост, за сектора на производството и съответно за подсектора на третирането на излезли от употреба превозни средства. Когато за конкретна НДПУОС могат да се формулират специфични показатели за екологични резултати и еталони за отлични постижения, те също се посочват. Не за всички НДПУОС обаче беше възможно определянето на еталони за отлични постижения, или поради ограничената наличност на данни, или поради това, чеспецифичните условия във всяко предприятие и/или завод (разнообразие на производствените процеси, извършени във всяко производствено съоръжение, степен на вертикална интеграция и др.) се различават до такава степен, че използването на еталон за отлични постижения би било лишено от смисъл. Дори когато са дадени еталони за отлични постижения, те не са замислени като цели за постигане пред дружествата или като измерително средство за сравняване на екологичните резултати между дружествата в сектора, а по-скоро като мярка за това кое е възможно да подпомогне отделните дружества да направят оценка на напредъка си и да ги мотивира да продължат да се подобряват. Някои от показателите и еталоните имат отношение към повече от една НДПУОС, и затова се повтарят, когато е целесъобразно. И накрая, в раздел 5 е представена подробна таблица с подбрани най-важни показатели за екологични резултати, свързаните с тях обяснения и еталони за отлични постижения.

2. **ОБХВАТ**

В настоящия секторен референтен документ са разгледани екологичните резултати на сектора на производството на автомобили и някои аспекти на сектора на третирането на излезли от употреба превозни средства. Целевата група на настоящия документ са предприятията, принадлежащи към сектора на производството на автомобили, които спадат към подразделенията по NACE със следните кодове (съгласно статистическата класификация на икономическите дейности, установена с Регламент (ЕО) № 1893/2006 на Европейския парламент и на Съвета ([6]):

— NACE 29.1 Производство на автомобили и техните двигатели

— NACE 29.2 Производство на купета и каросерии за автомобили

— NACE 29.3 Производство на части и принадлежности за автомобили

— NACE 38.31 Разкомплектоване на отпадъци

В допълнение към изброеното по-горе, по отношение на третирането на излезли от употреба превозни средства могат да се вземат предвид две допълнителни дейности, които са подгрупи на по-широки области: Рециклиране на сортирани отпадъци (NACE 38.32, включително раздробяване на излезли от употреба превозни средства) и Търговия на едро с отпадъци и скрап (NACE 46.77, включително разкомплектоване на излезли от употреба превозни средства за получаване и повторна продажба на използваемите части).

Настоящият референтен документ обхваща дейностите, които производителите на автомобили и производителите на части и компоненти за автомобили могат да прилагат, за да постигнат подобрение в екологичните резултати в цялата верига за създаване на стойност в автомобилния сектор, както е представено на фигура 1. На фигурата са представени ключовите сектори в обхвата на настоящия документ.

([5]) Подробно описание на всяка от най-добрите практики, както и практически указания за тяхното изпълнение, се съдържат в „Доклад за най-добрите практики“, публикуван от JRC и достъпен онлайн на следния адрес: http://susproc.jrc.ec.europa.eu/activities/emas/documents/BEMP_CarManufacturing.pdf. Читателят се приканва да се запознае с него, ако иска да научи повече за някои от най-добрите практики, описани в настоящия референтен документ.

([6]) Регламент (ЕО) № 1893/2006 на Европейския парламент и на Съвета от 20 декември 2006 г. за установяване на статистическа класификация на икономическите дейности NACE Rev. 2 и за изменение на Регламент (ЕИО) № 3037/90 на Съвета, както и на някои ЕО регламенти относно специфичните статистически области (ОВ L 393, 30.12.2006 г., стр. 1).

Фигура 1

Преглед на дейностите във веригата за създаване на стойност в сектора на производството на автомобили

В обхвата на дейностите по производство на автомобили попадат много технологични етапи, включително: ковашко-пресов цех, изработване на голата каросерия, бояджийски цех, производство на компонентите и монтажните възли, производство на силовото предаване и шасито, предварителен монтаж и окомплектоване, и окончателен монтаж. В настоящия документ са разработени НДПУОС, които да бъдат възможно най-широко приложими за различни видове заводи. Въпреки това, като се имат предвид големите различия при вертикалната интеграция на горепосочените дейности в рамките на един завод, директното оценяване и сравнение на екологичните резултати между заводите е трудно; следователно приложимостта и целесъобразността на най-добрите практики (както и показателите и еталоните) ще трябва да бъдат оценени с оглед на характеристиките на всяко съоръжение.

В следващата таблица (таблица 1) са представени най-важните за сектора на производството на автомобили преки и непреки екологични аспекти и е посочено кои от тях са включени в обхвата на настоящия референтен документ. Освен това в таблица 1 са представени основните видове натиск върху околната среда, свързани с най-важните екологични аспекти, и е посочено как те са разгледани в настоящия документ: те са разгледани или като НДПУОС, описани в раздели 3 и 4, или чрез позоваване на други налични референтни документи, например справочни документи за най-добри налични техники (СДНДНТ ([7]), цитирани в настоящия документ с техния код).

([7]) СДНДНТ: справочни документи за най-добрите налични техники. За повече информация относно съдържанието на справочните документи за най-добрите налични техники и пълно обяснение на термините, съкращенията и кодовете на документите, посетете интернет страницата на Европейското бюро за комплексно предотвратяване и контрол на замърсяването: http://eippcb.jrc.ec.europa.eu/

Таблица 1

Най-важните екологични аспекти и видове натиск върху околната среда за сектора на производството на автомобили и как те са разгледани в настоящия референтен документ

Основни екологични аспекти	Свързани с тях видове натиск върху околната среда					НДПУОС
	Енергия/изменение на климата	Ресурси/отпадъци	Вода	Емисии	Биологично разнообразие	
Управление на веригата на доставките		■				**НДПУОС за управление на веригата на доставките (раздел 3.6)**
Инженерни дейности и проектиране	■					**НДПУОС за проектиране с цел устойчивост (раздел 3.6.3)** **НДПУОС за преработване на компоненти (раздел 3.7.1)**
Етап на производство и монтаж						
Ковашко-пресов цех	▒					Позоваване на НДПУОС за сектора на производството на метални изделия ([1]) **НДПУОС за управление по околна среда, управление на енергията, отпадъците, водите и биологичното разнообразие (раздели 3.1, 3.2, 3.3, 3.4, 3.5)**
Изработване на голата каросерия						**НДПУОС за управление по околна среда, управление на енергията, отпадъците, водите и биологичното разнообразие (раздели 3.1, 3.2, 3.3, 3.4, 3.5)**
Бояджийски цех	■		■			Позоваване на НДНТ в СДНДНТ за повърхностна обработка с използване на органични разтворители (STS), повърхностна обработка на метали и пластмаси (STM)
Производство на силовото предаване и шасито	▒	▒	▒	▒		Позоваване на НДПУОС за сектора на производството на метални изделия **НДПУОС за управление по околна среда, управление на енергията, отпадъците, водите и биологичното разнообразие (раздели 3.1, 3.2, 3.3, 3.4, 3.5)**
Производство на други компоненти	▒	▒	▒	▒		Позоваване на НДНТ в СДНДНТ за отрасъла на преработване на цветни метали (FMP), отрасъла металообработвателните и леярните предприятия (SF), производството на желязо и стомана (IS), дъбенето на кожи (TAN), стъкларската промишленост (GLS), производството на полимери (POL), текстилната промишленост (TXT) и др. Позоваване на НДПУОС за сектора на производството на ЕЕО ([2])

Основни екологични аспекти	Свързани с тях видове натиск върху околната среда					НДПУОС
	Енергия/изменение на климата	Ресурси/отпадъци	Вода	Емисии	Биологично разнообразие	
Монтажни линии						**НДПУОС за управление по околна среда, управление на енергията, отпадъците, водите и биологичното разнообразие (раздели 3.1, 3.2, 3.3, 3.4, 3.5)**
Инфраструктура на завода						**НДПУОС за управление по околна среда, управление на енергията, отпадъците, водите и биологичното разнообразие (раздели 3.1, 3.2, 3.3, 3.4, 3.5)**
Етап на използване						Не попада в обхвата, вж. фигура 1
Етап на излезлите от употреба превозни средства (ИУПС)						
Отстраняване на замърсителите						Позоваване на Директива 2000/53/ЕО и на Директива 2006/66/ЕО на Европейския парламент и на Съвета ([3]) **НДПУОС за прилагане на усъвършенствана система за управление по околна среда (раздел 3.1.1)** **НДПУОС за подобряване на отстраняването на замърсители от превозните средства (раздел 4.2.1)**
Оползотворяване и повторна употреба						Директиви 2000/53/ЕО и 2006/66/ЕО (вж. бележките по-горе) **НДПУОС за прилагане на усъвършенствана система за управление по околна среда (раздел 3.1.1)** **НДПУОС за мрежи за обратно приемане на компоненти и материали (раздел 4.1.1)**
Разкомплектоване и рециклиране на компоненти						Директиви 2000/53/ЕО и 2006/66/ЕО (вж. бележките по-горе) **НДПУОС за прилагане на усъвършенствана система за управление по околна среда (раздел 3.1.1)** **НДПУОС за пластмасови и композитни части (раздел 4.2.2)**

Основни екологични аспекти	Свързани с тях видове натиск върху околната среда					НДПУОС
	Енергия/изменение на климата	Ресурси/отпадъци	Вода	Емисии	Биологично разнообразие	
Третиране след раздробяване						Не попада в обхвата (позоваване на НДНТ в СДНДНТ за предприятия за третиране на отпадъци (WT), вж. фигура 1

([1]) Понастоящем тече процес на установяване на най-добрите практики за управление по околна среда за сектора на производството на метални изделия, като допълнителна информация и актуализации се публикуват на адрес: http://susproc.jrc.ec.europa.eu/activities/emas/fab_metal_prod.html.

([2]) Понастоящем тече процес на установяване на най-добрите практики за управление по околна среда за сектора на производството на електрическо и електронно оборудване, като допълнителна информация и актуализации се публикуват на адрес: http://susproc.jrc.ec.europa.eu/activities/emas/eeem.html.

([3]) Директива 2006/66/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 6 септември 2006 г. относно батерии и акумулатори и отпадъци от батерии и акумулатори, и за отмяна на Директива 91/157/ЕИО (ОВ L 266, 26.9.2006 г., стр. 1), известна като Директивата относно батериите.

Екологичните аспекти, представени в таблица 1, са избрани като обикновено считаните за най-важни за сектора. Въпреки това екологичните аспекти, които трябва да се управляват от конкретни предприятия, следва да се оценяват за всеки отделен случай.

Освен това прилагането на НДПУОС остава доброволен процес, който трябва да бъде адаптиран към конкретното състояние на всяка организация. Ето защо е важно заинтересованите страни да определят приоритетните НДПУОС, които е най-вероятно да бъдат полезни за тях. В следващата таблица са представени конкретните заинтересовани страни, засегнати от настоящият документ, за които най- вероятно НДПУОС от всички раздели ще се окажат приложими:

Таблица 2

Основни целеви заинтересовани страни за всяка група НДПУОС (X = основна цел, (x) = също потенциално подходяща)

	Области	Ключови аспекти	Заинтересовани страни					
			ПОО ([1])	Доставчици от ниво 1	Доставчици от ниво 2 и други	Преработватели	РСТ ([2])	Съоръжения за раздробяване
ПРОИЗВОДСТВО	МЕЖДУСЕКТОРНО ПРОИЗВОДСТВО	Управление по околна среда	X	X	X	X	X	(x)
		Управление на енергията	X	X	X	X	X	(x)
		Управление на отпадъците	X	X	X	X	X	(x)
		Управление на водата	X	X	X	X	X	(x)
		Биологично разнообразие	X	X	X	X	X	(x)
	ВЕРИГА НА ДОСТАВКИТЕ, ПРОЕКТИРАНЕ И ПРЕРАБОТВАНЕ	Управление, логистика и проектиране на веригата на доставките	X	X	X			
		Преработване	(x)			X		

	Области	Ключови аспекти	Заинтересовани страни					
			ПОО [1]	Доставчици от ниво 1	Доставчици от ниво 2 и други	Преработватели	РСТ [2]	Съоръжения за разпробяване
ОБРАБОТКА НА ИЗЛЕЗЛИ ОТ УПОТРЕБА ПРЕВОЗНИ СРЕДСТВА	Логистика на ИУПС	Събиране				(x)	X	
	Третиране на ИУПС						X	(x)

([1]) ПОО = производители на оригинално оборудване, т.е. в контекста на автомобилостроенето — производителите на превозни средства.
([2]) РСТ = разрешени съоръжения за третиране, както са определени в Директива 2000/53/ЕО относно излезлите от употреба превозни средства.

3. НАЙ-ДОБРИ ПРАКТИКИ ЗА УПРАВЛЕНИЕ ПО ОКОЛНА СРЕДА, СЕКТОРНИ ПОКАЗАТЕЛИ ЗА ЕКОЛОГИЧНИ РЕЗУЛТАТИ И ЕТАЛОНИ ЗА ОТЛИЧНИ ПОСТИЖЕНИЯ ЗА СЕКТОРА НА ПРОИЗВОДСТВОТО НА АВТОМОБИЛИ

3.1. **НДПУОС за управление по околна среда**

Този раздел е приложим за производителите на моторни превозни средства и на части и компоненти за тях, както и широко приложим за разрешените съоръжения за третиране на излезли от употреба превозни средства.

3.1.1. *Прилагане на усъвършенствана система за управление по околна среда*

НДПУОС представлява прилагането на усъвършенствана система за управление по околна среда (СУОС) във всички производствени обекти на предприятието. Това дава възможност за непрекъснато наблюдение и постигане на подобрение на всички най-значими екологични аспекти.

СУОС е доброволен инструмент, който помага на организациите да разработват, прилагат, поддържат, преразглеждат и следят политиката в областта на околната среда и да подобряват своите екологични резултати. Усъвършенствани системи могат да бъдат прилагани в съответствие с ISO 14001-2015 или за предпочитане EMAS, които са международно признати системи, сертифицирани или проверени от трета страна, и които са фокусирани върху непрекъснатото подобряване и върху сравнителния анализ на екологичните резултати на организацията.

Приложимост

Обикновено СУОС е подходяща за всички организации и обекти. Обхватът и характерът на СУОС могат да се различават в зависимост от мащаба и сложността на организацията и нейните процеси, както и от специфичните въздействия върху околната среда. В някои случаи аспектите на управлението на водата, биологичното разнообразие или замърсяването на почвата може да не са обхванати или наблюдавани в рамките на СУОС, които се прилагат от дружествата в автомобилния сектор, като настоящият референтен документ (раздели 3.2, 3.3, 3.4 и 3.5) може да предложи полезни насоки по тези аспекти.

Свързани показатели за екологични резултати и еталони за отлични постижения

Показатели за екологични резултати	Еталон за отлични постижения
(i1) Обекти с усъвършенствана система за управление по околна среда (% на съоръженията/операциите) (i2) Брой на показателите за екологични резултати, които се използват на общо основание в цялата организация и/или които се докладват в екологичните декларации; (i3) Използване на вътрешни или външни еталони с цел подобряване на екологичните резултати (да/не)	(b1) Във всички производствени обекти в световен мащаб се прилага усъвършенствана система за управление по околна среда.

3.2. **НДПУОС за управление на енергията**

Този раздел е приложим за производителите на моторни превозни средства и на части и компоненти за тях Основните принципи са широко приложими също така за разрешени съоръжения за третиране на излезли от употреба превозни средства.

3.2.1. *Прилагане на обстойни системи за мониторинг и управление на енергията*

НДПУОС представлява прилагането на всички производствени обекти на обстоен мониторинг на енергията на равнище технологични процеси, заедно със сертифицирана или проверена от трета страна система за управление на енергията, за да се оптимизира потреблението на енергия.

Плановете за управление на енергията, част от добрите практики, включват следните аспекти, които са официализирани съгласно система за управление, изискваща организационни подобрения, като например система, сертифицирана по ISO 50001 или интегрирана в EMAS:

— създаване на енергийна политика, стратегия и план за действие;

— поемане на активен ангажимент от страна на висшето ръководство;

— измерване и мониторинг на резултатите;

— обучение на персонала;

— комуникиране;

— непрекъснато усъвършенстване;

— инвестиции.

Приложимост

Система за управление на енергията, която е сертифицирана по ISO 50001 или интегрирана в EMAS, е приложима за всеки завод или обект.

Макар и да не са систематично от решаващо значение, въвеждането на обстойни системи за мониторинг и управление на енергията може да бъде от полза за всяко съоръжение и трябва да бъде разгледано на подходящото равнище, за да се насърчи извършването на действия.

Свързани показатели за екологични резултати и еталони за отлични постижения

Показатели за екологични резултати	Еталони за отлични постижения
(i4) Брой на съоръженията с обстойни системи за мониторинг на енергията (брой или % на съоръженията/операциите) (i5) Брой на съоръженията със система за управление на енергията, сертифицирана по ISO 50001 или интегрирана в EMAS (брой или % на съоръженията/операциите)	(b2) Специфични планове за управление на енергията се прилагат във всички обекти (на равнище организация) (b3) Извършва се обстойно наблюдение на място на всеки отделен процес (на равнище обект) (b4) В завода се изпълняват контролни мерки за управление на енергията, например чрез изключване на захранването в някои зони на завода, когато не работят, за обекти с обстойно наблюдение (на равнище обект)

3.2.2. *Повишаване на ефективността на енергопотребяващите процеси*

НДПУОС се състои в това да се гарантира поддържането на високи равнища на енергийна ефективност, като се извършват редовни прегледи на енергопотребяващите процеси и се идентифицират възможности за подобряване на контрола и управлението, ремонт и/или подмяна на оборудването.

Основните принципи, които могат да бъдат следвани за повишаване на енергийната ефективност в различните съоръжения, са:

— извършване на прегледи на енергийните характеристики;

— автоматизация и настройка на графика с цел намаляване на базовото натоварване;

— зониране;

— проверки за течове и загуби;

— поставяне на изолация върху тръби и оборудване;

— търсене на възможности за инсталиране на системи за оползотворяване на отпадната топлина, като например топлообменници;

— инсталиране на системи за комбинирано производство на енергия (комбинирано производство на топлинна и електрическа енергия — КПТЕЕ));

— преоборудване;

— превключване или комбиниране на енергийни източници.

Приложимост

Техниките, споменати в тази НДПУОС, по принцип са приложими както за нови, така и за съществуващи инсталации. Все пак потенциалът за оптимизация обикновено е по-голям при съществуващите инсталации, които са търпели естествено развитие в продължение на много години, за да се отговори на променящите се ограничения на производството, и при които полезните взаимодействия и рационализациите могат да доведат до по-осезаеми резултати.

Не при всички инсталации може да се въведе комбинирано производство на енергия (КПТЕЕ): в инсталации с ограничени термични процеси или потребности от топлоенергия комбинираното производство няма да бъде ефективна стратегия от гледна точка на разходите.

Свързани показатели за екологични резултати и еталони за отлични постижения

Показатели за екологични резултати	Еталони за отлични постижения
(i6) Прилагане на редовни прегледи на системите, автоматизация, ремонт, поддръжка и модернизиране (% на обектите)	—
i7) Общо потребление на енергия (kWh) на функционална единица ([1])	

([1]) При този и няколко други показателя терминът „функционална единица“ означава единица продукция, единица дейност или единица използван ресурс, избрани от всяка организация, за да отразят най-важната характеристика за конкретния случай (и тя може да се адаптира в зависимост от обекта, разглеждания екологичен аспект и т.н.). Типичните измервателни единици (обикновено отчитани за референтен период, например 1 година), които се използват в промишлеността като функционални единици, включват например:
— брой произведени единици (превозни средства, двигатели, скоростни кутии, части …);
— оборот в евро;
— добавена стойност в евро;
— продукция, измерена в kg;
— служители, в еквивалент на пълно работно време (ЕПРВ);
— отработени човекочасове.

3.2.3. *Използване на възобновяема и алтернативна енергия*

НДПУОС представлява използването на възобновяема енергия, произвеждана на място или извън обекта, за посрещане на енергийните нужди на съоръжението за производство на автомобили.

След като се положат усилия за максимално намаляване на потреблението на енергия (вж. раздел 3.2.2), могат да бъдат разгледани някои от следните възобновяеми или алтернативни енергийни източници:

— възобновяеми енергийни източници на място, например слънчеви топлинни системи, фотоволтаични панели, ветрогенератори, геотермални и работещи на биомаса системи или водноелектрически централи за производство на енергия;

— алтернативни енергийни източници на място (по възможност нисковъглеродни), като например комбинирано производство на топлинна и електрическа енергия (CHP) или тригенерация;

— закупуване на възобновяема енергия, произведена извън обекта, директно или чрез големи доставчици на комунални услуги.

Приложимост

Осъществимостта, разходите и необходимите технологии ще се различават значително в зависимост от местните възобновяеми източници. Практическата осъществимост на производството на възобновяема енергия на място се различава съществено според факторите, специфични за общото местоположение и самия обект, като например климат, терен и почви, засенчване и слънчево изложение, както и налично пространство. В зависимост от конкретната юрисдикция, административна пречка могат да бъдат също така разрешенията за строеж.

Закупуването на енергия извън обекта е по-общоприложимо, било чрез партньорство с производители на енергия (например в местен мащаб), или просто чрез избор на вариант за възобновяема енергия от предприятие за комунални услуги, което в повечето държави членки се превръща част от основното предлагане.

Свързани показатели за екологични резултати и еталони за отлични постижения

Показатели за екологични резултати	Еталони за отлични постижения
(i8) Дял на производствените обекти, чиито потенциал и възможности за използване на възобновяеми енергийни източници са оценени (%)	(b5) Всички производствени обекти се оценяват за потенциално използване на възобновяеми енергийни източници
(i9) Дял на енергийното потребление на обекта, задоволено с възобновяеми източници (%)	(b6) Потреблението на енергия се отчита, като се обявява делът на енергията от изкопаеми и от неизкопаеми енергийни източници
(i10) Консумация на енергия от изкопаеми горива (MWh или TJ) на функционална единица	(b7) Въведена е политика за стимулиране на повишеното потребление на възобновяема енергия

3.2.4. *Оптимизиране на осветлението в автомобилните заводи*

НДПУОС представлява намаляването на потреблението на енергия за осветление чрез комбинация от оптимално проектиране, разположение, използване на ефективни технологии за осветление и стратегии за зонирано управление.

При интегрирания подход за оптимизиране на енергийната ефективност на осветлението трябва да се вземат предвид следните елементи:

— пространствено проектиране: винаги, когато е възможно, да се използва дневна светлина в комбинация с изкуствена светлина;

— оптимизиране на разположението и разпределението на осветителните тела: височината и разстоянието между осветителните тела, в рамките на ограниченията, свързани с поддръжката, почистването, ремонта и разходите;

— повишаване на ефективността на осветителните устройства: избор на ефективни технически решения (на системно равнище), които осигуряват достатъчна яркост за безопасна работа;

— управление на осветлението на базата на „зониране“: осветлението се включва или изключва в зависимост от изискванията и присъствието.

Комбинирането на горепосочените мерки може да бъде най-ефективният и изчерпателен начин за намаляване на потреблението на енергия за осветление.

Приложимост

Тази НДПУОС е общоприложима, въпреки че различните технологии за осветление имат различни области на приложение и ограничения, поради които някои от тях могат да бъдат неподходящи за определена работна среда.

Свързани показатели за екологични резултати и еталони за отлични постижения

Показатели за екологични резултати	Еталони за отлични постижения
(i11) Прилагане на по-добро разположение, енергийно ефективно осветление (% от осветените площи в рамките на даден обект, % от всички обекти).	(b8) На всички обекти са приложени най-добрите решения за енергийно ефективно осветление, съобразени с конкретните изисквания на работното място
(i12) Прилагане на стратегии за осветление, основани на зони (% от осветените площи в рамките на даден обект, % от всички обекти).	(b9) На всички обекти са въведени схеми за зониране
(i13) Потребление на енергия от осветителното оборудване ([1]) (kWh годишно на завод)	
(i14) Средна ефективност на осветителните тела в целия завод (lm/W)	

([1]) Ако се измерва на подробно равнище.

3.2.5. *Рационално и ефективно използване на сгъстен въздух*

НДПУОС представлява намаляването на потреблението на енергия чрез картографиране и оценка на използването на сгъстен въздух, оптимизиране на системите за сгъстен въздух и отстраняване на изпусканията, по-успешно съобразяване на предлагането с потребностите от сгъстен въздух, увеличаване на енергийната ефективност на компресорите и прилагане на оползотворяване на отпадната топлина.

Използването на сгъстен въздух може да бъде оптимизирано с помощта на широк спектър от мерки в три области:

— мерки, свързани с потребностите:

  — избягване и заместване на нецелесъобразното използване на сгъстен въздух;

  — преглед на употребата на инструменти на сгъстен въздух;

  — наблюдение и контрол на потребностите;

  — създаване на програми за повишаване на осведомеността;

— разпределителна мрежа и системни мерки:

  — идентифициране и свеждане до минимум на течовете;

  — разхерметизиране;

  — зониране;

  — използване на вентили;

— мерки от страната на снабдяването:

  — оразмеряване и управление на компресорната система според потребностите;

  — увеличаване на общата енергийна ефективност на системата за сгъстен въздух;

— редовна проверка на налягането в системата;

— увеличаване на енергийната ефективност на основните компоненти на системата;

— редовна проверка на филтрите;

— избор на енергийно ефективни изсушители и оптимална дренажна система;

— инсталиране на оборудване за оползотворяване на отпадната топлина.

Приложимост

Подходите за подобряване на енергийната ефективност на системите за сгъстен въздух могат да се прилагат от всички предприятия, които разполагат с такава система, независимо от размера ѝ.

Заместването на устройствата за сгъстен въздух, както и премахването на течовете, са широко приложими за всички системи, независимо от тяхната възраст и текущо състояние.

Що се отнася до оптимизирането на структурата на системите, препоръките са особено приложими за системи, които са през десетилетията са се разширили — преценено е, че този подход е приложим за най-малко 50 % от всички системи за сгъстен въздух.

По отношение на оползотворяването на отпадната топлина трябва да съществува постоянна потребност от технологична топлинна енергия, за да се реализира съществуващият потенциал за икономии на енергия и разходи.

Свързани показатели за екологични резултати и еталони за отлични постижения

Показатели за екологични резултати	Еталони за отлични постижения
(i15) Потребление на електроенергия на системата за сгъстен въздух на единица обем в точката на крайно потребление (kWh/m^3 доставен сгъстен въздух)	(b10) Потреблението на електроенергия на системата за сгъстен въздух е по-ниско от 0,11 kWh/m^3 доставен сгъстен въздух, за големи инсталации, работещи при манометрично налягане от 6,5 бара, с нормализиран обем на потока при 1 013 милибара и температура 20 °C и ефективни отклонения в налягането не повече от 0,2 бара. (b11) След като всички консуматори на въздух са изключени, налягането в мрежата остава стабилно и компресорите (в режим на готовност) не се превключват към режим на зареждане.

3.2.6. *Оптимизиране на използването на електродвигатели*

НДПУОС представлява намаляването на консумацията на електроенергия чрез оптимално използване на електродвигатели, по-специално чрез използване на устройства с променлива честота с цел адаптиране на скоростта на двигателя към потребностите, обикновено за приложения като помпи.

Електродвигателите присъстват в повечето производствени процеси и могат да бъдат оптимизирани за постигане на по-висока ефективност. Предварителните стъпки включват проучване на възможните варианти за намаляване на натоварването на двигателите и преглед на качеството на електроенергията, приборите за управление на двигателя и ефективността на двигателя и предавателните механизми. Може да се обмисли замяна, тъй като модерните енергийно ефективни двигатели могат да намалят консумацията на енергия с до 40 % спрямо по-старите модели.

Допълнително подобрение при приложения с променлива скорост/натоварване е монтирането на устройства с променлива честота (VSD), за да може работата на двигателя да се адаптира по електронен път при минимални загуби. Това е особено целесъобразно и има потенциала за най-големи икономии при общи приложения като помпи и вентилатори. Краткият период на изплащане често прави тези инвестиции икономически привлекателни.

Приложимост

Преди да се оцени потенциалът за оптимизация, първо трябва да бъдат разгледани видът на натоварването и подходящият електродвигател. Най-голям потенциал за оптимизация носи преоборудването, след преценка дали може да бъде монтиран двигател с по-малка номинална мощност (ако натоварването е намалено) и се вземат предвид например размерът, теглото и стартовата мощност. Въпреки това и при новоизградени и новозакупени съоръжения съобразяването на избора на двигател възможно най-близо до нуждата има потенциала за оптимална работа.

Когато се обмисля монтирането на VSD, основните отрицателни въздействия, които трябва да се имат предвид, са хармоничните изкривявания, проблемите с охлаждането при ниски обороти и механичният резонанс при определени обороти.

Свързани показатели за екологични резултати и еталони за отлични постижения

Показатели за екологични резултати	Еталони за отлични постижения
(i16) Дял на електродвигателите с монтирано VSD (% от общата инсталирана мощност или от общия брой)	—
(i17) Дял на помпите с монтирано VSD (% от общата инсталирана мощност или от общия брой)	
(i18) Средна ефективност на помпите (%)	

3.3. **НДПУОС за управление на отпадъците**

Този раздел е приложим за производителите на моторни превозни средства и на части и компоненти за тях, както и е широко приложим за разрешените съоръжения за третиране на излезли от употреба превозни средства.

3.3.1. *Предотвратяване и управление на отпадъци*

НДПУОС представлява създаването на цялостна организационна стратегия за управление на отпадъците с амбициозни цели за намаляване до минимум на отпадъците, както и прилагането ѝ на равнище обект със специално съобразени планове за управление на отпадъците, които свеждат до минимум генерирането на отпадъци по време на операциите, и установяването на стратегически партньорства с цел намиране на пазари за останалите отпадъчни фракции.

Ефективната организационна стратегия за управление на отпадъците има за цел да се избегне крайното обезвреждане, като се следва йерархията на отпадъците ([8]), т.е. в следния приоритетен ред:

— намаляването им чрез предварително планиране, удължаване живота на продукта, преди той да се превърне в отпадък, използване на подобрени методи на производство и управление на отпадъците от веригата на доставките;

— повторната употреба на материали в настоящата им форма;

— рециклиране чрез въвеждането на:

  — събиране и разделяне;

  — измерване и мониторинг на генерирането на отпадъци;

  — процедури и методики;

([8]) С Директива 2008/98/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 19 ноември 2008 г. относно отпадъците и за отмяна на определени директиви (ОВ L 312, 22.11.2008 г., стр. 3), известна като Рамковата директива за отпадъците, се въвежда приоритетен ред за действията за намаляване и управление на отпадъците. Той е известен като йерархия на отпадъците. При този ред най-висок приоритет се отдава на предотвратяването на отпадъците, на следващо място е повторната им употреба, след това рециклирането и след това оползотворяването (за получаване на енергия) на онези отпадъчни фракции, които не могат да бъдат предотвратени, повторно употребени или рециклирани. И накрая, обезвреждането на отпадъците трябва да се има предвид единствено когато нито един от предходните пътища на действие не е възможен.

— осигуряване на логистика на отпадъците;

— партньорства и участие на заинтересованите страни;

— оползотворяване на отпадъци за получаване на енергия чрез изгаряне или по-съвременни техники.

Приложимост

Ограничената местна инфраструктура за рециклиране и разпоредбите за обезвреждане на отпадъците в определени региони могат да бъдат пречка за предотвратяване на изпращането им за депониране. В тези случаи важен аспект на плана за управление на отпадъците е работата с местните заинтересовани страни.

Изборът на най-подходящите варианти за третиране на отпадъците е свързан с отчитане на логистиката, както и на свойствата на материалите и икономическата стойност.

МСП може да не са в състояние да си позволят капиталовите разходи за някои техники за намаляване на отпадъците, за които може да е необходимо ново оборудване, обучение или софтуер.

И накрая, в зависимост от степента на вертикална интеграция на процесите в завода, постигането на много амбициозни цели като нулеви отпадъци за депониране може да не е възможно.

Свързани показатели за екологични резултати и еталони за отлични постижения

Показатели за екологични резултати	Еталони за отлични постижения
(i19) Генериране на отпадъци на функционална единица (kg/функционална единица)	
(i20) Количество генерирани опасни отпадъци на функционална единица (kg/функционална единица)	
(i21) Отпадъци, изпратени в определени потоци, включително за рециклиране, оползотворяване за получаване на енергия и депониране (kg/функционална единица, % от всички отпадъци).	(b12) Въведени са планове за управление на отпадъците [на всички обекти].
(i22) Създаване и прилагане на всеобхватна стратегия в областта на отпадъците, включваща мониторинг и цели за подобрения (да/не)	(b13) От всички производствени и непроизводствени дейности/обекти са изпратени нулеви отпадъци за депониране.
(i23) [за организации с много обекти] Брой на обектите с въведени усъвършенствани планове за управление на отпадъците (брой)	
(i24) [за организации с много обекти] Брой на обектите, постигащи целта за нулеви отпадъци за депониране (брой)	

3.4. **НДПУОС за управление на водата**

Този раздел е приложим за производителите на моторни превозни средства и на части и компоненти за тях Основните принципи са широко приложими също така за разрешени съоръжения за третиране на излезли от употреба превозни средства.

3.4.1. *Стратегия за използване и управление на водата*

Управлението на водата е въпрос, пораждащ все по-голяма загриженост, който обикновено не е подробно разгледан в стандартните системи за управление по околна среда. Поради това НДПУОС представлява осъществяването на наблюдение и извършването на преглед на въпросите по управление на водата съгласно призната консолидирана рамка за управление на водата, която позволява на организациите:

— да правят оценка на потреблението на вода и изхвърлянето на отпадъчни води;

— да оценяват рисковете в местния водосборен басейн и веригата на доставките;

— да създадат план за по-ефективно потребление на водата и подобряване на изхвърлянето на отпадъчни води;

— да си сътрудничат с веригата на доставките и други организации;

— да търсят отговорност от организацията и от други участници;

— да съобщават резултатите.

Приложимост

Управлението на водата е въпрос, който зависи в голяма степен от местните условия: едно и също равнище на консумация на вода би могло да причини прекомерен натиск върху наличните водни ресурси в райони с недостиг на вода, но да не представлява затруднение в райони, богати на водоизточници. Следователно усилията, полагани от предприятията за управлението на водата, трябва да бъдат съобразни с местната ситуация.

Съществуват предизвикателства, свързани със събирането на достатъчно данни за пълна оценка на въздействието върху водите. Ето защо организациите трябва да съсредоточат усилията си приоритетно върху процесите, районите и продуктите с най-интензивно потребление на вода, както и върху онези в райони, за които се счита, че са изложени на висок риск от недостиг на вода.

Свързани показатели за екологични резултати и еталони за отлични постижения

Показатели за екологични резултати	Еталони за отлични постижения
(i25) Потребление на вода на функционална единица (m^3/функционална единица) (i26) Обекти, в които е извършен преглед на стратегията за водата (% на съоръженията/операциите) (i27) Обекти, в които е въведено наблюдение на потреблението на вода (%) (i28) Обекти, в които има отделно наблюдение на водите за технологични и за санитарни нужди (%)	(b14) Въвеждане на стратегия за водата в съответствие с признат инструмент, като например „CEO Water Mandate“, който съдържа оценка на недостига на вода (b15) Потреблението на вода на място се измерва за всеки отделен обект и процес, ако е необходимо, с помощта на автоматизиран софтуер

3.4.2. *Възможности за икономии на вода в автомобилните заводи*

НДПУОС представлява свеждането до минимум на потреблението на вода във всички съоръжения, редовния преглед на изпълнението на мерки за ефективност на водопотреблението и гарантирането на това, че повечето практики и устройства се определят като високоефективни.

Потенциалът за икономии на вода в целия завод ([9]) може да се изразява в:

— избягването на потреблението на вода:

  — сухо измитане на всички участъци преди измиване с маркуч;

  — отстраняване на течовете;

  — използване на алтернативи на помпите с воден пръстен;

— намаляване на потреблението на вода:

  — подобряване на ефективността на операциите;

  — монтиране на устройства за ограничаване на дебита на тръбата за подаване на чешмяна вода;

  — използване на икономични дюзи за изплакване с водоразпръскване/измиване с маркуч;

  — използване на реле за време за управление на времето за изплакване;

([9]) В тази НДПУОС не е отделено специално внимание на бояджийските цехове (където могат да се реализират значителни икономии на вода), тъй като насоки са предоставени в съответните справочни документи за най-добрите налични техники (СДНДНТ) (повърхностна обработка с използване на органични разтворители (STS), повърхностна обработка на метали и пластмаси (STM).

— монтиране на икономични на вода санитарни арматури за персонала;

— използване на ултразвукови процеси на почистване;

— промиване с противоток;

— промиване между отделните етапи на производство.

Приложимост

Устройствата за икономия на вода са широко приложими и не намаляват производителността, ако са избрани и инсталирани правилно.

Свързани показатели за екологични резултати и еталони за отлични постижения

Показатели за екологични резултати	Еталони за отлични постижения
(i25) Потребление на вода на функционална единица (m^3/функционална единица) (i29) Дял на операциите на съществуващи обекти, оборудвани със санитарни устройства и процеси за икономия на вода (%) (i30) Дял на новите обекти, проектирани с устройства и процеси за икономия на вода (%)	(b16) Всички нови обекти са проектирани със санитарни устройства за икономия на вода и на всички съществуващи обекти поетапно се поставят устройства за икономия на вода

3.4.3. *Рециклиране на водата и събиране на дъждовна вода*

НДПУОС представлява избягването/премахването на потреблението на висококачествена вода в процеси, в които тя не е необходима, както и увеличаване на повторната употреба и рециклирането за посрещане на незадоволените потребности.

За много приложения, като например вода за охлаждане, вода за промиване на тоалетни и уринатори, измиване на превозни средства/компоненти и напояване за неземеделски цели, е възможно питейната или висококачествената вода да се замести с оползотворена дъждовна вода или рециклирана вода от други приложения.

За инсталирането на тези системи обикновено са необходими следните елементи:

— за системи за рециклиране на отпадъчни води:

— резервоари за предварителна обработка;

— система за пречистване;

— помпи;

— за системи за събиране на дъждовна вода:

— водосборна зона;

— преносна система;

— съоръжение за съхранение;

— разпределителна система.

Приложимост

Системи за рециклиране на вода могат да бъдат проектирани във всички нови сгради. Преоборудването на съществуващи сгради е скъпо и може да не е практически осъществимо, освен ако сградата не бъде подложена на основен ремонт.

Икономическата осъществимост на системите за събиране на дъждовна вода зависи в голяма степен от климата.

Свързани показатели за екологични резултати и еталони за отлични постижения

Показатели за екологични резултати	Еталони за отлични постижения
(i25) Потребление на вода на функционална единица (m^3/функционална единица) (i31) Инсталиране на система за рециклиране на отпадъчни води (да/не) (i32) Инсталиране на система за рециклиране на дъждовни води (да/не) (i33) Годишно количество на използваната дъждовна вода и повторна употреба на вода (m^3/г.) (i34) Процент на общото потребление на вода, задоволено с рециклирани дъждовни или отпадъчни води (%).	(b17) Приложена е система за рециклиране на вода със затворен кръг, когато е осъществимо, с процент на оползотворяване най-малко 90 % (b18) 30 % от потребностите от вода се задоволяват от събрана вода (в райони с достатъчно количество на валежите)

3.4.4. *„Зелени“ покриви за управление на водата от поройни дъждове*

НДПУОС представлява изграждането или допълнителното монтиране на „зелени“ покриви на промишлени обекти, по-специално в екологично чувствителни райони, където управлението на дъждовния отток е важно.

Изграждането на зелени покриви, когато това е конструктивно възможно, може да допринесе за постигането на следните цели:

— смекчаване на въздействието на водата, по-специално при тежки метеорологични явления;

— удължаване на срока на експлоатация на покрива (намалено потребление на материали);

— изолиращ ефект (намаляване на консумацията на енергия от системата за отопление, вентилация и климатизация (ОВК);

— опазване на биологичното разнообразие;

— подобряване на качеството на водата.

Приложимост

Зелените покриви са приложими за много съществуващи сгради и проекти за нови сгради, но на практика малко места са подходящи за широкомащабно внедряване на това решение. Ограниченията включват действителния риск от бури; конструктивните ограничения на сградата; достъпът до слънчева светлина; влагата; хидроизолацията; съществуващите покривни системи; и управлението на събраната дъждовна вода.

Освен това този вариант за използване на покрива трябва да бъде съпоставен с други благоприятни за околната среда варианти, като например монтирането на слънчеви (топлинни /фотоволтаични) енергийни системи и притокът на дневна светлина.

Свързани показатели за екологични резултати и еталони за отлични постижения

Показатели за екологични резултати	Еталони за отлични постижения
(i35) Процент на обектите, подходящи за зелени покриви, с изградени зелени покриви (%) (i36) Водозадържаща способност на зеления покрив: дял на задържаната вода (%), оттичаща се вода (m^3); (i37) Охлаждащ ефект: намаляване на потребностите от енергия за ОВК (MJ); (i38) Качествени показатели за биологичното разнообразие (например брой видове, живеещи на покрива), в зависимост от местните условия.	—

3.5. **НДПУОС за управление на биологичното разнообразие**

Този раздел е приложим за производителите на моторни превозни средства и на части и компоненти за тях. Основните принципи са широко приложими също така за разрешени съоръжения за третиране на излезли от употреба превозни средства.

3.5.1. *Преглед и стратегия за управлението на екосистемите и биологичното разнообразие по цялата верига за създаване на стойност*

НДПУОС представлява извършването на преглед на управлението на екосистемите, така че да може ясно да се разберат въздействията на екосистемните услуги по цялата верига за създаване на стойност и да се работи със съответните заинтересовани страни за свеждане до минимум на всички проблеми.

Организациите могат да следват методики, като например прегледа на корпоративните екосистемни услуги (разработен от Института за световните ресурси (WRI) заедно със Световния стопански съвет за устойчиво развитие (WBCSD), който се състои от пет стъпки:

— избиране на обхвата;

— идентифициране на приоритетните (качествени) екосистемни услуги;

— анализиране на тенденциите при приоритетните услуги;

— установяване на стопанските рискове и възможности;

— разработване на стратегии.

Приложимост

Прегледите на екосистемите могат лесно да бъдат приложени от всички предприятия независимо от размера им, с различна степен на подробност и дълбочина във веригата на доставките. Очертаните подходи се състоят в интегрирането на управлението на биологичното разнообразие в плана за управление (по околна среда) на организацията и поради тази причина могат лесно да бъдат свързани със много други съществуващи процеси и аналитични техники на предприятието, като оценки на база жизнения цикъл, планове за управление на земята, оценки на икономическото въздействие, докладване от предприятието, оценки на устойчивостта.

Свързани показатели за екологични резултати и еталони за отлични постижения

Показатели за екологични резултати	Еталони за отлични постижения
(i39) Прилагане на методики за оценяване на екосистемните услуги към веригата за създаване на стойност (да/не или % покритие); (i40) Покриване на съответния обхват, както е определен при установяването на приоритети (да/не или % покритие).	(b19) Извършен е преглед на екосистемите на високо равнище по веригата за създаване на стойност, последван от по-подробен преглед на екосистемите в установените високорискови зони. (b20) В сътрудничество с местни заинтересовани страни и външни експерти са разработени стратегии за смекчаване на проблемите в установените приоритетни области от веригата на доставките.

3.5.2. *Управление на биологичното разнообразие на равнище производствен обект*

НДПУОС представлява подобряването на преките въздействия върху биологичното разнообразие на територията на предприятията чрез измерване, управление и докладване на усилията в областта на биологичното разнообразие в сътрудничество с местните заинтересовани страни.

Три ключови стъпки са от съществено значение за подобряване на въздействията върху биологичното разнообразие на място:

— измерване на биологичното разнообразие с оглед проследяване на положителните и отрицателните въздействия на организацията върху биологичното разнообразие, например съсредоточавайки се върху земеползването, въздействията върху околната среда и защитимите видове. Най-добрата практика включва например базирана на местоположението проверка на биологично разнообразие или на рисковете, включително оценка на заобикалящите райони, и измерване според показатели и описи на видовете;

— управление и сътрудничество със заинтересованите страни: управление на обекта с оглед насърчаване и поддържане на биологичното разнообразие, прилагане на екологични мерки за компенсация, като същевременно се работи със специализирани организации в областта на биологичното разнообразие и се обучават служителите и изпълнителите;

— докладване: споделяне на информация със заинтересованите страни относно дейностите и въздействията на организацията и относно резултатите във връзка с биологичното разнообразие.

Приложимост

Много от подходите са общоприложими и могат да бъдат въведени във всеки момент от експлоатацията на обекта. Съществуващите обекти могат да имат малко или никакво открито пространство за ново строителство, въпреки че при някои решения могат да се използват вече застроени площи (вж. раздел 3.4.4)

Един от проблемите, пред който са изправени организациите, които прилагат тази НДПУОС, е опасността районите, отделени за биологично разнообразие, да станат защитени, което ще възпрепятства бъдещото им използване например за планирани разширения в дългосрочен план.

Свързани показатели за екологични резултати и еталони за отлични постижения

Показатели за екологични резултати	Еталони за отлични постижения
(i41) Брой на проектите за сътрудничество със заинтересовани страни за разрешаване на въпроси, свързани с биологичното разнообразие (брой)	(b21) Въведен е всеобхватен план за биологичното разнообразие с цел да се осигури систематичното включване на въпросите на биологичното разнообразие посредством измерване, наблюдение и докладване
(i42) Въведени са процедура/инструменти за анализ на обратната връзка от клиентите, заинтересованите страни и доставчиците, свързана с биологичното разнообразие (да/не).	(b22) Въведено е сътрудничество с експерти и местни заинтересовани страни
(i43) Опис на земи или други притежавани, отдадени под наем или управлявани от предприятието площи вътре или в съседство със защитените зони или със зоните с висока степен на биологично разнообразие (m^2).	
(i44) Въведен е план за градинарство, благоприятстващо биологичното разнообразие, за територията на предприятието или за други притежавани, отдадени под наем или управлявани от предприятието площи (да/не).	
(i45) Индекс за биологичното разнообразие (който трябва да се разработи съгласно местните условия)	

3.6. **НДПУОС за управление и проектиране на веригата за създаване на стойност**

Този раздел е приложим за производителите на моторни превозни средства и на части и компоненти за тях

3.6.1. *Насърчаване на подобряването на околната среда по цялата верига на доставките*

НДПУОС представлява налагането на изискване за всички основни доставчици да разполагат със сертифицирани системи за управление по околна среда, определянето на целеви екологични критерии и провеждането на одити на високорисковите доставчици с цел да се гарантира съответствие. Това се подпомага чрез обучение на доставчиците и сътрудничество с тях с цел да се гарантира подобряването на техните екологични резултати.

Водещите организации се стремят към подобряване на екологичните резултати в своята верига на доставките чрез:

— проследяване на материалите с помощта на Международната система за база данни за материали (International Material Data System — IMDS);

— изискване от преките доставчици да разполагат със сертифицирани и проверени системи за управление по околна среда;

— определяне на цели за подобряване на околната среда и сътрудничество с доставчиците от ниво 1 за тяхното постигане (обикновено: за намаляване на количеството на отпадъците и увеличаване на рециклирането; за намаляване на консумацията на енергия и на емисиите на CO_2; за увеличаване на процента на устойчивите материали в закупените компоненти; и за подобряване на биологичното разнообразие);

— подкрепяне на доставчиците да подобрят въздействието си върху околната среда;

— наблюдение и привеждане в изпълнение.

Приложимост

Много производители на оригинално оборудване изискват от всички техни доставчици от ниво 1 да се съгласят със същия общ екологичен кодекс за поведение, който е включен в споразуменията за закупуване. Първоначално може да бъде от полза да се наблегне на доставчиците от ниво 1, които представляват най-големия дял от общия бюджет за покупките, или на тези, които имат силни въздействия върху околната среда. Одитирането на доставчици от ниво 1 изисква значително усилие, което е постижимо само за по-големи организации, които вече практикуват щателни проверки на оперативните дейности на доставчика. В по-дългосрочен план изискванията могат да се въведат за повече доставчици.

По отношение на приложимостта на тази най-добра практика за доставчиците от ниво 1, вместо за производителите на оригинално оборудване, доставчиците следва да вземат предвид какви средства е в състояние да използва организацията, за да прехвърли изискванията към своите собствени доставчици, с оглед на тяхната големина или покупателна способност и относителната им тежест в портфейлите вече на техните доставчици.

Свързани показатели за екологични резултати и еталони за отлични постижения

Показатели за екологични резултати	Еталони за отлични постижения
(i46) Дял на доставчиците от ниво 1 (преки доставчици) (според броя или според бюджета за покупките/стойността на покупките), които отговарят на изискваните стандарти съгласно вътрешните или външните одити (%)	(b23) Изисква се от всички основни доставчици да разполагат със система за управление по околна среда, за да отговарят на условията за споразумения за закупуване.
(i47) Изпратени са въпросници за самооценка на високорисковите преки доставчици (да/не)	(b24) Въведени са екологични критерии за всички области на въздействие върху околната среда за споразуменията за закупуване
(i48) Предприето е развитие и обучение на преките доставчици (да/не)	(b25) Изпратени са въпросници за самооценка на всички преки доставчици, а клиентите или трети страни са извършили одити на високорисковите доставчици
	(b26) Предприето е развитие и обучение на преките доставчици
	(b27) Установени са процедури за принудително изпълнение при неизпълнение.

3.6.2. *Сътрудничество с доставчиците и клиентите за намаляване на опаковките*

НДПУОС представлява намаляването и повторната употреба на опаковки, използвани за доставката на материали и компоненти.

Тази най-добра практика се основава на следните принципи:

— намаляване на ненужните опаковки, като същевременно се гарантира целесъобразното функциониране (цялост на частите, лесен достъп);

— проучване на алтернативни материали за опаковане, които или изискват по-малко ресурси, или е по-лесно да бъдат използвани повторно/рециклирани;

— разработване на обратна логистика за връщане на празните опаковки на доставчиците/възстановяване от клиентите в затворен кръг;

— проучване на алтернативи при използването на опаковки за еднократна употреба за предотвратяване на обезвреждането (по-нагоре в йерархията на отпадъците ([10]).

Приложимост

Тези принципи са широкоприложими за всички използвани понастоящем опаковки. Конкретната осъществимост на иновативните решения ще бъде ограничена от готовността на доставчиците или клиентите да сътрудничат със схемата.

Свързани показатели за екологични резултати и еталони за отлични постижения

Показатели за екологични резултати	Еталони за отлични постижения
(i20) Генериране на отпадъци на функционална единица (kg/функционална единица)	—
(i49) Генерирано общо количество отпадъци от опаковки на функционална единица (kg/функционална единица)	
(i50) Генерирано общо количество отпадъци от опаковки на обект или на функционална група (kg/обект, kg/функционална група)	

3.6.3. *Проектиране с цел устойчивост с помощта на оценка на база жизнения цикъл (LCA)*

Извършването на оценка на база жизнения цикъл (LCA) спомага за идентифицирането на потенциални подобрения и възможности за компенсиране на въздействията върху околната среда, както и за избягването на прехвърлянето на екологичната тежест от една част от жизнения цикъл на продукта към друга.

НДПУОС представлява подробното извършване на оценка на база жизнения цикъл по време на етапа на проектиране с оглед поставяне на конкретни цели за подобряване на различни въздействия върху околната среда, и гарантиране, че тези цели са постигнати; и подпомагане на процеса на вземане на решения с помощта на инструменти за оценка на база жизнения цикъл:

— за да се гарантира устойчивостта на ресурсите;

— за да се гарантира минималното използване на ресурси при производството и транспортирането;

— за да се гарантира минималното използване на ресурси по време на етапа на употреба;

— за да се гарантира подходящата трайност на продукта и компонентите;

— за да се позволи разглобяване, отделяне и очистване;

— за да се позволи съпоставяне на различни видове концепции за мобилност.

Приложимост

По принцип не съществуват ограничения относно приложимостта на оценката на база жизнения цикъл за информиране на решения в областта на проектирането на равнище превозно средство, както и за отделните части и материали. МСП обаче не разполагат с необходимите експертен опит и ресурси за обслужване на исканията за информация за екологичните резултати на база жизнения цикъл и може да се нуждаят от допълнителна подкрепа.

Съществуват и ограничения относно актуалните методики за оценка на база жизнения цикъл, тъй като някои категории въздействия не са добре отчетени в методиките за оценка на база жизнения цикъл, например загуба на биологично разнообразие и непреки въздействия поради преместване на селскостопанското производство.

([10]) Вж. раздел 3.3.1.

Оценката на база жизнения цикъл може да бъде неефективен инструмент за сравнение на превозни средства между ПОО, тъй като използваните граници, параметри и масиви от данни могат значително да се различават, дори ако насоките на ISO стандартите се спазят. Действително това не беше цел при първоначалното разработване на инструмента. Въпреки това — какъвто е случаят при системите за управление на околната среда като EMAS — оценката на база жизнения цикъл е много полезна за измерване на подобрението, което дадено предприятие може да постигне в екологичните резултати на своите продукти, като обикновено дадено превозно средство се сравнява с неговия предшественик от същата продуктова линия.

Свързани показатели за екологични резултати и еталони за отлични постижения

Показатели за екологични резултати	Еталони за отлични постижения
(i51) Извършване на оценка на база жизнения цикъл на основните продуктови линии за подпомагане на решенията в областта на проектирането и развитието (да/не)	(b28) Извършване на оценка на база жизнения цикъл на основните продуктови линии съгласно стандарта ISO 14040:2006 или еквивалентни на него
(i52) Подобряване на екологичните показатели, (CO_2, консумация на енергия, замърсяване и т.н) за нови модели в основните продуктови линии в сравнение с предишните модели (%)	(b29) Поставени са цели с оглед гарантиране на непрекъснатото подобряване на въздействията на нови модели превозни средства върху околната среда
(i53) Извършване на съпоставки на различни видове концепции за мобилност (да/не)	

3.7. **НДПУОС за преработване**

Този раздел е приложим за производителите на моторни превозни средства и на части и компоненти за тях

3.7.1. *Общи най-добри практики за преработване на компоненти*

Постигането на по-високи равнища на преработване оказва значително въздействие върху опазването на материали и икономията на енергия.

НДПУОС представлява увеличаването на мащаба на дейностите по преработване, установяването на процедури за гарантиране на високо качество на преработените части, като същевременно се намаляват въздействията върху околната среда и се увеличават дейностите, за да се покрият повече компоненти.

Приложимост

Обикновено преработването е ефективно за продукти с по-висока стойност при препродажба, като пазарите за някои компоненти вече са развити (например стартери, алтернатори и т.н). Други области, където сложността е много по-голяма, са на по-ранен етап на развитие (като електрическите и електронните компоненти) и в тези области съществува значителен потенциал за растеж на пазара. Преработването също така може да бъде полезно в ситуации, в които предишни поколения продукти са все още на пазара и изискват поддръжка, но производството им е прекратено.

Свързани показатели за екологични резултати и еталони за отлични постижения

Показатели за екологични резултати	Еталони за отлични постижения
(i54) Равнища на преработване (тегло на компонент (%)	—
(i55) Общи равнища на преработване (% на оползотворените компоненти).	

4. **НАЙ-ДОБРИ ПРАКТИКИ ЗА УПРАВЛЕНИЕ ПО ОКОЛНА СРЕДА, СЕКТОРНИ ПОКАЗАТЕЛИ ЗА ЕКОЛОГИЧНИ РЕЗУЛТАТИ И ЕТАЛОНИ ЗА ОТЛИЧНИ ПОСТИЖЕНИЯ ЗА СЕКТОРА НА ТРЕТИРАНЕТО НА ИЗЛЕЗЛИ ОТ УПОТРЕБА ПРЕВОЗНИ СРЕДСТВА**

4.1. **НДПУОС за събиране на излезли от употреба превозни средства**

Този раздел е приложим за разрешените съоръжения за третиране на излезли от употреба превозни средства.

4.1.1. *Мрежи за обратно приемане на компоненти и материали*

НДПУОС представлява изграждането на ефективни мрежи за обратно приемане, за да се повишат равнищата на повторна употреба, рециклиране и оползотворяване, които са икономически осъществими при третирането на излезли от употреба превозни средства. Това включва широко сътрудничество между различни представители на отрасъла с цел оползотворяване на компоненти, когато е възможно, консолидиране с други потоци отпадъци, както и обучение и подкрепа.

Водещите разрешени съоръжения за третиране са приложили най-добри практики чрез:

— сътрудничество с представители на отрасъла: за да се координира проследяването, събирането и транспортирането на компоненти и материали и да се гарантира, че са налице правилните стимули за участниците във веригата;

— управление/стимулиране на връщането на продукти;

— консолидиране с други потоци отпадъци, с цел да се намали административната тежест и да се създаде фонд от експертни познания;

— осигуряване на техническа помощ и повишаване на осведомеността.

Приложимост

Най-големите потенциални ползи за околната среда изглежда са свързани със събирането на съвременни технологични изделия с ограничен срок на експлоатация (като акумулатори за хибридни или електрически превозни средства), както и компоненти/материали, които са по-малко финансово привлекателни за разкомплектоване (като пластмасови и стъклени компоненти). По отношение на управлението/стимулирането на връщането на продукти прилагането на алтернативни стопански модели (ако изобщо е възможно) зависи от местната нормативна уредба, клиентската база, географската разпръснатост и вида на съответния продукт.

В някои държави членки схемите за обратно приемане може да се сблъскват с конкуренция от страна на неофициалния сектор за разкомплектоване на ИУПС.

Свързани показатели за екологични резултати и еталони за отлични постижения

Показатели за екологични резултати	Еталони за отлични постижения
(i56) Процент на оползотворяване за конкретни продукти или материали чрез мрежи за излезлите от употреба превозни средства (%)	(b30) Съществуват сътрудничество и партньорство с местни/национални организации за привеждане в действие на мрежи за обратно приемане

4.2. **Третиране на излезли от употреба превозни средства**

Този раздел е приложим за разрешените съоръжения за третиране на излезли от употреба превозни средства.

4.2.1. *Подобряване на отстраняването на замърсители от превозните средства*

НДПУОС представлява внимателното осъществяване на задължителното отстраняване на замърсителите от превозните средства, когато е възможно, чрез използване на специално проектирано оборудване. Екологичните съображения са свързани със замърсяване на почвата и водата, но също и с потенциала за оползотворяване на материалите с цел повторна употреба и рециклиране.

Най-добра практика е да се създадат ефективни системи за отстраняване на замърсителите, като например:

— оборудване, с което безопасно се пробиват резервоарите за гориво и то се извежда по хидравличен път;

— оборудване за източване/събиране на масла, хидравлични течности и др.; и за отстраняване на масло от амортисьори;

— инструменти за сваляне на каталитичния преобразувател;

— оборудване за отстраняване и безопасно съхранение на газове от климатични системи;

— оборудване за детонация на въздушните възглавници; и

— оборудване за отстраняване на обтегачите на предпазните колани;

или да се използват алтернативни методи за постигане на същите равнища на отстраняване на замърсителите.

Приложимост

Процентите на отстраняване на замърсителите ще бъдат повлияни от това дали съоръжението за третиране на излезли от употреба превозни средства е специализирано в определен тип превозни средства (например с оглед на размерите на превозното средство). Ще бъдат необходими и някои други фактори, например в някои случаи промишлени машини за отстраняване на замърсители или подходящи съоръжения за съхранение и обработка, за да се гарантира, че отстраняването на замърсителите не е опасно за околната среда.

Свързани показатели за екологични резултати и еталони за отлични постижения

Показатели за екологични резултати	Еталони за отлични постижения
(i57) Коефициент на отстраняване на компоненти (%) (i58) Коефициент на рециклиране на течности (%) (i59) Монтаж на промишлена машина за отстраняване на замърсители или еквивалентно оборудване (да/не) (i60) Използване на техники за определяне на масовия баланс за мониторинг на процента на отстраняване на замърсителите (да/не) (i61) Приемане на система за управление на качеството (да/не)	(b31) В организацията има въведена сертифицирана система за управление на качеството.

4.2.2. *Общи най-добри практики за пластмасови и композитни части*

Има два основни метода за третиране на пластмасови и композитни части — разкомплектоване и рециклиране на компонентите и рециклиране след раздробяване. Относителните предимства и недостатъци на тези методи зависят до голяма степен от наличието и ефективността на технологиите за третиране на ИУПС.

Ето защо НДПУОС представлява оценяването на плюсовете и минусите на базата на конкретна информация, свързана с пластмасовите и композитните части. Водещите организации са създали рециклиране в затворен цикъл за избрани компоненти и продължават да разработват нови области, за да повишат степента на рециклиране на своите превозни средства.

Приложимост

Съществуват възможности за най-добри практики в контекста на способите за рециклиране както преди, така и след раздробяване.

Свързани показатели за екологични резултати и еталони за отлични постижения

Показатели за екологични резултати	Еталони за отлични постижения
(i62) Разглеждане на проучвания на оценки на база жизнения цикъл с цел определяне на оптимални пътища на материалите според местните фактори (да/не) (i63) Дял на компонентите, третирани според оптималния маршрут, определен чрез оценка на база жизнения цикъл (%)	—

5. **ПРЕПОРЪЧАНИ СПЕЦИФИЧНИ ЗА СЕКТОРА КЛЮЧОВИ ПОКАЗАТЕЛИ ЗА ЕКОЛОГИЧНИ РЕЗУЛТАТИ**

В таблицата по-долу са изброени подбрани ключови показатели за екологични резултати за сектора на производството на автомобили, заедно със свързаните еталони и позоваване на съответните НДПУОС. Те са подмножество на всички показатели, упоменати в раздели 3 и 4.

Брой	Препоръчан показател	Приети единици	Основна целева група	Кратко описание	Препоръчано минимално ниво на мониторинг	Свързан основен показател по EMAS ([1])	Еталон за отлични постижения	Съответна най-добра практика за управление по околна среда ([2])
			ПРОИЗВОДСТВО НА АВТОМОБИЛИ					
1	Обекти с усъвършенствана система за управление по околна среда	% на съоръженията/операциите	Производители на моторни превозни средства и на части и компоненти за тях Разрешени съоръжения за третиране на излезли от употреба превозни средства	Брой на обектите с усъвършенствана система за управление по околна среда (например регистрирани по EMAS или сертифицирани по ISO 14001 и съгласно описаното в НДПУОС), разделен на общия брой на обектите	На равнище предприятие	Енергийна ефективност Ефективност на използване на материалите Вода Отпадъци Биологично разнообразие Емисии	Във всички производствени обекти в световен мащаб се прилага усъвършенствана система за управление по околна среда.	НДПУОС 3.1.1
2	Брой на съоръженията с обстойни системи за мониторинг на енергията	брой на съоръженията/операциите % на съоръженията/операциите	Производители на моторни превозни средства и на части и компоненти за тях Разрешени съоръжения за третиране на излезли от употреба превозни средства	Брой на съоръженията с подходящи системи за мониторинг на енергията. Показателят може да бъде изразен и като дял от общия брой съоръжения на предприятието	На равнище предприятие	Енергийна ефективност	Специфични планове за управление на енергията се прилагат във всички обекти. Извършва се обстойно наблюдение на място на всеки отделен процес. В завода се изпълняват контролни мерки за управление на енергията, например чрез изключване на захранването в някои зони на завода, когато не работят, за обекти с обстойно наблюдение.	НДПУОС 3.2.1

Брой	Препоръчан показател	Приети единици	Основна целева група	Кратко описание	Препоръчано минимално ниво на мониторинг	Свързан основен показател по EMAS ([1])	Еталон за отлични постижения	Съответна най-добра практика за управление по околна среда ([2])
3	Общо потребление на енергия на функционална единица	kWh/функционална единица/година	Производители на моторни превозни средства и на части и компоненти за тях Разрешени съоръжения за третиране на излезли от употреба превозни средства	Енергия (отоплителна, охладителна и електрическа), използвана в производствения обект годишно, разделена на избраната функционална единица (например произведени МПС)	На равнище предприятие	Енергийна ефективност	—	НДПУОС 3.2.2
4	Дял на производствените обекти, чиито потенциал и възможности за използване на възобновяеми енергийни източници са оценени	%	Производители на моторни превозни средства и на части и компоненти за тях Разрешени съоръжения за третиране на излезли от употреба превозни средства	Производствените обекти, чиито потенциал и възможности за използване на възобновяеми енергийни източници са оценени, разделени на общия брой производствени обекти	На равнище предприятие	Емисии	Оценени са потенциалът и възможностите за използване на възобновяеми енергийни източници на всички производствени обекти. Въведена е политика за стимулиране на подобреното потребление на възобновяема енергия	НДПУОС 3.2.3
5	Дял на енергийното потребление на обекта, задоволено с възобновяема енергия	%	Производители на моторни превозни средства и на части и компоненти за тях Разрешени съоръжения за третиране на излезли от употреба превозни средства	Количество използвана възобновяема енергия (включително произведена на обекта или закупена енергия), разделена на общото потребление на енергия на обекта.	На равнище предприятие	Емисии	Потреблението на енергия се отчита, като се обявява делът на енергията от изкопаеми и от неизкопаеми енергийни източници.	НДПУОС 3.2.3
6	Потребление на енергия от осветителното оборудване	kWh/година	Производители на моторни превозни средства и на части и компоненти за тях Разрешени съоръжения за третиране на излезли от употреба превозни средства	Годишно потребление на енергия за осветление, измерено на равнище съоръжение	На равнище съоръжения	Енергийна ефективност Емисии	—	НДПУОС 3.2.4

Брой	Препоръчан показател	Приети единици	Основна целева група	Кратко описание	Препоръчано минимално ниво на мониторинг	Свързан основен показател по EMAS ([1])	Еталон за отлични постижения	Съответна най-добра практика за управление по околна среда ([2])
7	Прилагане на по-добро разположение, енергийно ефективно осветление	% от осветените площи в рамките на даден обект % от всички обекти	Производители на моторни превозни средства и на части и компоненти за тях Разрешени съоръжения за третиране на излезли от употреба превозни средства	В съоръжението са приложени по-добро разположение и енергийно ефективно осветление	На равнище съоръжения	Енергийна ефективност Емисии	На всички обекти са приложени най-добрите решения за енергийно ефективно осветление, съобразени с конкретните изисквания на работното място.	НДПУОС 3.2.4
8	Прилагане на стратегии за осветление, основани на зони	% от осветените площи в рамките на даден обект % от всички обекти	Производители на моторни превозни средства и на части и компоненти за тях Разрешени съоръжения за третиране на излезли от употреба превозни средства	Приложено е управление на осветлението на базата на „зониране“, т.е. осветлението се включва или изключва в зависимост от изискванията и присъствието във всеки район на съоръжението.	На равнище съоръжения	Енергийна ефективност Емисии	На всички обекти са въведени схеми за зониране, съответстващи на равнището на най-добрите практики.	НДПУОС 3.2.4
9	Консумация на електроенергия на системата за сгъстен въздух на единица обем в точката на крайно потребление	kWh/m^3 доставен сгъстен въздух при определеното работно налягане на системата за сгъстен въздух	Производители на моторни превозни средства и на части и компоненти за тях Разрешени съоръжения за третиране на излезли от употреба превозни средства	Използвано електричество на стандартен кубичен метър сгъстен въздух, доставен в точката на крайно потребление при посочено равнище на налягането	На равнище съоръжения	Енергийна ефективност Емисии	Потреблението на електроенергия на системата за сгъстен въздух е по-ниско от 0,11 kWh/m^3 при работа на системата за сгъстен въздух при налягане от приблизително 6,5 бара.	НДПУОС 3.2.5
10	Дял на електродвигателите с инсталирани устройства с променлива честота	%	Производители на моторни превозни средства и на части и компоненти за тях Разрешени съоръжения за третиране на излезли от употреба превозни средства	Брой на електродвигателите с инсталирани устройства с променлива честота, разделен на общия брой електродвигатели. Друг вариант за изчисляване на този показател е мощността на електродвигателите с инсталирани устройства с променлива честота да се раздели на общата мощност на всички електродвигатели.	На равнище съоръжения	Енергийна ефективност Емисии	—	НДПУОС 3.2.6

Брой	Препоръчан показател	Приети единици	Основна целева група	Кратко описание	Препоръчано минимално ниво на мониторинг	Свързан основен показател по EMAS ([1])	Еталон за отлични постижения	Съответна най-добра практика за управление по околна среда ([2])
11	Количество генерирани опасни отпадъци на функционална единица	kg/функционална единица	Производители на моторни превозни средства и на части и компоненти за тях Разрешени съоръжения за третиране на излезли от употреба превозни средства	Общото количество генерирани отпадъци (т.е. опасни и неопасни), разделено на избраните функционални единици (например произведени МПС)	На равнище съоръжения	Отпадъци	—	НДПУОС 3.2.7
12	Създаване и прилагане на всеобхватна стратегия в областта на отпадъците, включваща мониторинг и цели за подобрения	да/не	Производители на моторни превозни средства и на части и компоненти за тях Разрешени съоръжения за третиране на излезли от употреба превозни средства	Приета е стратегия за управление на отпадъците на равнище обект, включваща мониторинг и цели за подобрения.	На равнище съоръжения	Отпадъци	Въведени са планове за управление на отпадъците [на всички обекти].	НДПУОС 3.3.1
13	Отпадъци, изпратени в конкретни потоци, включително за рециклиране, оползотворяване за получаване на енергия и депониране	kg/функционална единица	Производители на моторни превозни средства и на части и компоненти за тях Разрешени съоръжения за третиране на излезли от употреба превозни средства	Генерираните отпадъци се наблюдават и различните количества, изпратени за рециклиране, оползотворяване за получаване на енергия и обезвреждане, се регистрират	На равнище съоръжения	Отпадъци	От всички производствени и непроизводствени дейности/обекти са изпратени нулеви отпадъци за депониране.	НДПУОС 3.3.1
14	Потребление на вода на функционална единица	L/функционална единица	Производители на моторни превозни средства и на части и компоненти за тях Разрешени съоръжения за третиране на излезли от употреба превозни средства	Общото потребление на вода на равнище отделно съоръжение, разделено на избраните функционални единици (например произведени МПС)	На равнище съоръжения	Вода	Въвеждане на стратегия за водата в съответствие с признат инструмент, като например „CEO Water Mandate“, който съдържа оценка на недостига на вода. Потреблението на вода на място се измерва за всеки отделен обект и процес, по желание с помощта на автоматизиран софтуер Определени са прагове за намаляване на замърсителите в изхвърлените отпадъчни води, които надхвърлят минималните законови изисквания	НДПУОС 3.4.1, 3.4.2, 3.4.3

Брой	Препоръчан показател	Приети единици	Основна целева група	Кратко описание	Препоръчано минимално ниво на мониторинг	Свързан основен показател по EMAS ([1])	Еталон за отлични постижения	Съответна най-добра практика за управление по околна среда ([2])
15	Дял на операциите в съществуващи обекти, преоборудвани с устройства и процеси за икономия на вода	%	Производители на моторни превозни средства и на части и компоненти за тях Разрешени съоръжения за третиране на излезли от употреба превозни средства	Дял на операциите в съществуващи обекти, преоборудвани с устройства и процеси за икономия на вода, от общия брой операции	На равнище съоръжения	Вода	Всички нови обекти са проектирани с устройства за икономия на вода за санитарни нужди и всички съществуващи обекти поетапно се преоборудват с устройства за икономия на вода	НДПУОС 3.4.2
16	Дял на новите обекти, проектирани с устройства и процеси за икономия на вода	%	Производители на моторни превозни средства и на части и компоненти за тях Разрешени съоръжения за третиране на излезли от употреба превозни средства	Брой на новите обекти, проектирани с устройства и процеси, икономисващи вода, от общия брой нови обекти	На равнище съоръжения	Вода	Всички нови обекти са проектирани с устройства за икономия на вода за санитарни нужди и всички съществуващи обекти поетапно се преоборудват с устройства за икономия на вода	НДПУОС 3.4.2
17	Процент на общото потребление на вода, задоволено с рециклирани дъждовни или отпадъчни води	%	Производители на моторни превозни средства и на части и компоненти за тях Разрешени съоръжения за третиране на излезли от употреба превозни средства	Количество на използваната в съоръжението вода, която е рециклирана в производствения процес или е дъждовна вода, добита от система за събиране на дъждовна вода	На равнище съоръжения	Вода	Приложена е система за рециклиране на вода със затворен кръг, когато е осъществимо, с процент на оползотворяване най-малко 90 % 30 % от потребностите от вода се задоволяват от събрана дъждовна вода, само в райони с достатъчно количество на валежите	НДПУОС 3.4.3

Брой	Препоръчан показател	Приети единици	Основна целева група	Кратко описание	Препоръчано минимално ниво на мониторинг	Свързан основен показател по EMAS ([1])	Еталон за отлични постижения	Съответна най-добра практика за управление по околна среда ([2])
18	Прилагане на методики за оценяване на екосистемните услуги към веригата за създаване на стойност	да/не % покритие на веригата за създаване на стойност	Производители на моторни превозни средства и на части и компоненти за тях	Приложена е оценка на екосистемните услуги към веригата за създаване на стойност. В допълнение може да бъде изчислен делът от веригата за създаване на стойност, за който се прилага оценка на екосистемните услуги.	На равнище предприятие	Биологично разнообразие	Извършен е преглед на високо равнище на екосистемите по веригата за създаване на стойност, последван от по-подробен преглед на екосистемите в установените високорискови зони. В сътрудничество с местни заинтересовани страни и външни експерти са разработени стратегии за смекчаване на проблемите в установените приоритетни области от веригата на доставките.	НДПУОС 3.5.1
19	Брой на проектите или случаите на сътрудничество със заинтересовани страни за разглеждане на въпросите, свързани с биологичното разнообразие.	Брой	Производители на моторни превозни средства и на части и компоненти за тях Разрешени съоръжения за третиране на излезли от употреба превозни средства	Може да се наблюдава броят на съществуващите различни проекти за сътрудничество с местни заинтересовани страни и експерти, ангажирани с решаването на въпросите на биологичното разнообразие.	На равнище съоръжения	Биологично разнообразие	Въведен е всеобхватен план за биологичното разнообразие с цел да се осигури систематичното включване на въпросите на биологичното разнообразие посредством измерване, наблюдение и докладване Въведено е сътрудничество с експерти и местни заинтересовани страни	НДПУОС 3.5.2

Брой	Препоръчан показател	Приети единици	Основна целева група	Кратко описание	Препоръчано минимално ниво на мониторинг	Свързан основен показател по EMAS ([1])	Еталон за отлични постижения	Съответна най-добра практика за управление по околна среда ([2])
20	Дял на доставчиците от ниво 1 (преки доставчици), които отговарят на изискваните стандарти съгласно вътрешните или външните одити	%	Производители на моторни превозни средства и на части и компоненти за тях	Процент (според броя или стойността на закупените продукти) от доставчиците от ниво 1 (преки доставчици), които отговарят на изискваните стандарти съгласно вътрешните или външните одити.	На равнище предприятие	Енергийна ефективност Ефективност на използване на материалите Вода Отпадъци Биологично разнообразие Емисии	Изисква се от всички основни доставчици да разполагат със система за управление по околна среда, за да отговарят на условията за споразумения за закупуване. Въведени са екологични критерии за всички области на въздействие върху околната среда за споразуменията за закупуване Изпратени са въпросници за самооценка на всички преки доставчици, а трети страни са извършили одити на високорисковите доставчици Предприето е развитие и обучение на преките доставчици Установени са процедури за принудително изпълнение при неизпълнение.	НДПУОС 3.6.1
21	Генерирано количество отпадъци от опаковки на функционална единица	kg/функционална единица	Производители на моторни превозни средства и на части и компоненти за тях	Генерирано общо количество отпадъци от опаковки, разделено на избраните функционални единици (например произведени МПС)	На равнище съоръжения	Отпадъци	—	НДПУОС 3.6.2
22	Извършване на оценка на база жизнения цикъл на основните продуктови линии за подпомагане на решенията в областта на проектирането и развитието	да/не	Производители на моторни превозни средства и на части и компоненти за тях	Извършва се оценка на база жизнения цикъл на основните продуктови линии за подпомагане на решенията в областта на проектирането и развитието	На равнище предприятие	Енергийна ефективност Ефективност на използване на материалите Вода Отпадъци Биологично разнообразие Емисии	Извършване на оценка на база жизнения цикъл на основните продуктови линии съгласно ISO стандарти 14040 2006 или еквивалентни на тях	НДПУОС 3.6.3

Брой	Препоръчан показател	Приети единици	Основна целева група	Кратко описание	Препоръчано минимално ниво на мониторинг	Свързан основен показател по EMAS ([1])	Еталон за отлични постижения	Съответна най-добра практика за управление по околна среда ([2])
23	Подобряване на екологичните показатели (CO_2, консумация на енергия, замърсяване и т.н) за нови модели в основните продуктови линии в сравнение с предишни модели (%)	%	Производители на моторни превозни средства и на части и компоненти за тях	Определени са подобрения на екологичните показатели (CO_2, консумация на енергия, замърсяване и т.н) за нови модели в основните продуктови линии в сравнение с предишни модели (%). С този показател се наблюдава до каква степен са подобрени различните показатели на продукта	На равнище предприятие	Енергийна ефективност Ефективност на използване на материалите Вода Отпадъци Биологично разнообразие Емисии	Поставени са цели с оглед гарантиране на непрекъснатото подобряване на въздействията на нови модели превозни средства върху околната среда	НДПУОС 3.6.3

ТРЕТИРАНЕ НА ИЗЛЕЗЛИ ОТ УПОТРЕБА ПРЕВОЗНИ СРЕДСТВА

24	Процент на оползотворяване за конкретни продукти или материали чрез мрежи за излезлите от употреба превозни средства	% (добит/пуснат на пазара продукт или материал)	Разрешени съоръжения за третиране на излезли от употреба превозни средства	Количество на конкретните продукти или материали, оползотворени чрез мрежи за ИУПС, разделено на общото количество материали от преработени ИУПС	На равнище предприятие	Отпадъци Ефективност на използване на материалите	Създадени са сътрудничество и партньорства с местни/национални организации.	НДПУОС 4.1.1
25	Приемане на система за управление на качеството	да/не	Разрешени съоръжения за третиране на излезли от употреба превозни средства	В организацията за третиране на излезли от употреба превозни средства има въведена сертифицирана система за управление на качеството	На равнище предприятие	Отпадъци Ефективност на използване на материалите	В организацията има въведена сертифицирана система за управление на качеството.	НДПУОС 4.1.2

Брой	Препоръчан показател	Приети единици	Основна целева група	Кратко описание	Препоръчано минимално ниво на мониторинг	Свързан основен показател по EMAS ([1])	Еталон за отлични постижения	Съответна най-добра практика за управление по околна среда ([2])
26	Монтаж на промишлена машина за отстраняване на замърсители цел или еквивалентно оборудване	да/не	Разрешени съоръжения за третиране на излезли от употреба превозни средства	В съоръжението е монтирана промишлена машина за отстраняване на замърсители цел или еквивалентно оборудване.	На равнище съоръжения	Общо количество генерирани отпадъци годишно	—	НДПУОС 4.1.2
27	Разглеждане на проучвания на оценките на база жизнения цикъл с цел определяне на оптимални пътища на материалите според местните фактори	да/не	Разрешени съоръжения за третиране	Използват се проучвания на оценките на база жизнения цикъл с цел определяне на оптимални пътища на материалите (разкомплектоване и рециклиране на компоненти спрямо рециклиране след раздробяване) според местните фактори.	На равнище предприятие	Енергийна ефективност Ефективност на използване на материалите Вода Отпадъци Биологично разнообразие Емисии	—	НДПУОС 4.2.2

([1]) Основните показатели по EMAS са включени в приложение IV към Регламент (ЕО) № 1221/2009 (раздел B, точка 2).
([2]) Номерата се отнасят за разделите на настоящия документ.